

Cuprins

CAPITOLUL I. CERCETAREA LA FAȚA LOCULUI	15
1. Noțiuni, caractere, sarcini	15
1.1. Noțiuni	15
1.2. Caracterele cercetării la fața locului	18
1.3. Sarcinile cercetării la fața locului	23
2. Atribuțiile organelor judiciare ajunse primele la fața locului.....	23
3. Activități pregătitoare necesare în vederea efectuării cercetării la fața locului.....	26
4. Fazele cercetării la fața locului.....	29
4.1. Faza statică a cercetării la fața locului	29
4.2. Faza dinamică a cercetării la fața locului	32
5. Fixarea rezultatelor cercetării la fața locului	34
5.1. Procesul-verbal de cercetare la fața locului	34
5.2. Schița	36
5.3. Înregistrările audio-video.....	37
 CAPITOLUL II. REGULI TACTICE FOLOSITE ÎN CAZUL ASCULTĂRII PĂRȚII VĂTĂMATE, PĂRȚII CIVILE ȘI A CELOR RESPONSABILE CIVILMENTE.....	 39
1. Considerații generale.....	39
1.1. Noțiunea și importanța ascultării părților în procesul penal	39
1.2. Reglementarea procesual-penală a ascultării părților	40
1.3. Valoarea probantă a declarațiilor părților	43
2. Unele considerente de natură psihologică referitoare la procesul de formare a declarațiilor părților vătămata	44
2.1. Persoana vătămată.....	44
2.2. Procesul de formare a declarațiilor părților	45
2.2.1. Recepția informațiilor.....	45
2.2.2. Stocarea faptelor percepute	51
2.2.3. Reproducerea sau reactivarea celor percepute.....	52
2.3. Caracteristicile psihologice ale anchetatorului	53
3. Pregătirea în vederea ascultării părților.....	53
3.1. Studiarea documentelor din dosarul cauzei	53
3.2. Cunoașterea personalității și trăsăturile psihice ale părților ce urmează a fi ascultate	55
3.3. Întocmirea planului sau chestionarului de ascultare	58
3.4. Alte activități pregătitoare	60
4. Desfășurarea ascultării	61
4.1. Etapele ascultării părții vătămata, a părții civile și a părții responsabile civilmente	61
4.1.1. Verificarea identității părții vătămata a părții civile și a părții responsabile civilmente	62

4.1.2. Relatarea liberă sau spontană	62
4.1.3. Relatarea dirijată sau ascultarea prin adresarea de întrebări.....	64
5. Consemnarea, verificarea și aprecierea declarațiilor părților ascultate	68
5.1. Consemnarea declarațiilor	68
5.2. Verificarea și aprecierea declarațiilor	70

CAPITOLUL III. TACTICA ASCULTĂRII MARTORILOR. ASPECTE

INTRODUCTIVE	72
1. Declarațiile martorilor – mijloc de probă în cadrul anchetei judiciare.....	73
1.1. Noțiunea și importanța declarațiilor martorilor	73
1.1.1. Noțiunea declarației martorilor.....	73
1.1.2. Importanța declarațiilor martorilor	74
1.2. Calitatea de martor.....	75
1.2.1. Condițiile ce trebuie întrunite pentru dobândirea calității de martor.....	76
1.2.2. Martorii minori și persoanele cu antecedente penale	77
1.2.3. Persoane care nu pot fi ascultate ca martor și persoane care nu sunt obligate să depună ca martor în procesul penal	78
1.2.4. Drepturile și obligațiile martorilor.....	80
1.3. Procedura de ascultare a martorilor	81
1.3.1. Întrebările prealabile.....	81
1.3.2. Depunerea jurământului de către martor	82
1.3.3. Procedura propriu-zisă de ascultare a martorului	82
1.4. Valoarea probatorie a declarațiilor martorilor	84
2. Cadrul legislativ național	87
2.1. Legea nr. 682/2002 privind protecția martorilor.....	87
2.1.1. Protecția martorului în Codul penal și Codul de procedură penală	89
2.1.2. Prevederi actuale ale Codului de procedură penală privind martorii	90
2.1.3. Dispozițiile proiectului Codului de procedură penală privind protecția martorului	91
2.2. Cadrul legislativ internațional.....	95
2.2.1. Instituția protecției martorilor în cadrul Uniunii Europene	95
3. Programul de protecție a martorilor	96
3.1. Necesitatea unui program de protecție.....	97
3.2. Situația martorilor minori	97
3.3. Admisibilitatea în programul de protecție	98
3.3.1. Condițiile de fond	98
3.3.2. Condiții de formă.....	100
4. Protecția martorilor în lumina legislațiilor unor state comunitare	101
4.1. Sistemul de protecție din Germania.....	101
4.2. Sistemul de protecție din Franța	102
4.3. Sistemul de protecție din Italia	103

CAPITOLUL IV. ASPECTE GENERALE PRIVIND ASCULTAREA

ÎNVINUITULUI SAU INCULPATULUI	109
1. Considerații introductive	109
1.1. Terminologie – noțiunile de: ascultare, audiere, anchetă, interogatoriu	109

1.2. Noțiunea și importanța ascultării învinuitului sau inculpatului	110
1.3. Noțiunea de tactică a ascultării învinuitului sau inculpatului	112
1.4. Declarațiile învinuitului sau inculpatului	114
1.4.1. Noțiunea și importanța declarațiilor învinuitului sau inculpatului	114
1.4.2. Clasificarea declarațiilor învinuitului sau inculpatului	116
1.4.3. Importanța și rolul declarațiilor învinuitului sau inculpatului în raport cu celelalte mijloace de probă	116
1.4.4. Valoarea probatorie a declarațiilor învinuitului/inculpatului	117
1.4.5. Drepturile, obligațiile și garanțiile procesuale ale învinuitului sau inculpatului	120
2. Ancheta judiciară din perspectivă psihologică	121
2.1. Caracterizare generală a anchetei judiciare	121
2.2. Coordonatele activității de anchetă judiciară	122
2.3. Caracteristicile interogatoriului judiciar ca relație interpersonală de tip special	124
2.4. Contactul interpersonal în biroul de anchetă judiciară	126
2.5. Comportamentul nonverbal și detectarea minciunii	130
2.6. Reguli tactice specifice raporturilor interpersonale de opozabilitate și confruntare	135
2.7. Atitudinea învinuitului/inculpatului în raport cu învinuirea ce i se aduce	137
2.8. Modele de conduită și tipuri de anchetatori	142
3. Reguli și procedee tactice folosite în ascultarea învinuitului sau inculpatului	145
3.1. Pregătirea ascultării	145
3.2. Studiarea materialelor existente în cauză (studiarea dosarului cauzei)	145
3.3. Cunoașterea învinuitului/inculpatului	146
3.4. Întocmirea planului de ascultare	151
3.5. Crearea unui cadru adecvat desfășurării interogatoriului judiciar	152
4. Ascultarea propriu-zisă	154
4.1. Verificarea identității învinuitului/inculpatului	154
4.2. Tactica de ascultare în faza relatării libere	156
4.3. Tactica de ascultare în faza adresării întrebărilor	158
4.4. Procedee tactice folosite în ascultarea învinuitului/inculpatului	161
4.4.1. Ascultarea repetată	161
4.4.2. Ascultarea încrucișată	161
4.4.3. Ascultarea sistematică	162
4.4.4. Tactica întâlnirilor surpriză	162
4.4.5. Folosirea întrebărilor de detaliu	163
4.4.6. Folosirea probelor de vinovăție	163
4.4.7. Tactica „complexului de vinovăție”	164
4.4.8. Ascultarea unui învinuit/inculpat despre activitatea celorlalți participanți la săvârșirea infracțiunii	165
4.4.9. Ascultarea cu privire la justificarea timpului critic	165
4.4.10. Interogatoriul psihanalitic	166
4.5. Consemnarea declarațiilor învinuitului/inculpatului	167

4.5.1. Consemnarea primelor declarații.....	167
4.5.2. Consemnarea declarațiilor ulterioare.....	167
4.5.3. Mijloace tehnice de fixare a declarațiilor învinuitului/inculpatului	168
4.5.4. Verificarea declarațiilor învinuitului/inculpatului	169
5. Aspecte privind modalitățile tehnico-tactice de depistare a comportamentului simulat	170
6. Particularități privind ascultarea învinuitului sau inculpatului în cazul diferitelor genuri de infracțiuni.....	175
6.1. Ascultarea învinuitului/inculpatului în cazul unor infracțiuni contra vieții, integrității corporale și sănătății	175
6.1.1. Ascultarea învinuitului/inculpatului în cazul infracțiunii de omor	175
6.1.2. Ascultarea învinuitului/inculpatului în cazul infracțiunii de pruncucidere	176
6.1.3. Ascultarea învinuitului/inculpatului în cazul infracțiunilor de ucidere din culpă și vătămare corporală din culpă săvârșite ca urmare a accidentelor de circulație.....	177
6.2. Ascultarea învinuitului/inculpatului în cazul unor infracțiuni contra patrimoniului.....	178
6.2.1. Ascultarea învinuitului/inculpatului în cazul infracțiunilor de furt și tâlhărie	178
6.2.2. Ascultarea învinuitului/inculpatului în cazul infracțiunii de înșelăciune.....	179
6.2.3. Ascultarea învinuitului/inculpatului în cazul infracțiunii de delapidare	179
6.2.4. Ascultarea învinuitului/inculpatului în cazul infracțiunii de distrugere	180
6.3. Ascultarea învinuitului/inculpatului în cazul unor infracțiuni privitoare la regimul stabilit pentru unele activități reglementate de lege	181
6.3.1. Ascultarea învinuitului/inculpatului în cazul infracțiunilor săvârșite cu arme și muniții	181
6.3.2. Ascultarea învinuitului/inculpatului în cazul activităților ilicite ce pot fi desfășurate cu materiile explozive	182
6.4. Ascultarea învinuitului/inculpatului în cazul unor infracțiuni contra familiei.....	183
6.4.1. Ascultarea învinuitului/inculpatului în cazul infracțiunii de rele tratamente aplicate minorului	183
6.5. Ascultarea învinuitului/inculpatului în cazul infracțiunilor de corupție	183
6.6. Ascultarea învinuitului/inculpatului în cazul activităților ilicite a căror desfășurare presupune traficul de bunuri peste frontieră.....	184
6.7. Ascultarea învinuitului/inculpatului în cazul infracțiunilor referitoare la traficul de persoane.....	185
CAPITOLUL V. TACTICA EFECTUĂRII PERCHEZIȚIEI.....	190
1. Noțiunea, importanța și scopul percheziției	190
1.1. Istoricul instituției percheziției	191

1.2. Clasificarea percheziției din punctul de vedere al tacticii criminalistice	194
1.3. Percheziția în proiectul de Cod de procedură penală din 2.12.2008	195
1.4. Dispoziții speciale privind perchezițiile efectuate la o autoritate publică, instituție publică sau alte persoane juridice	197
1.4.1. Percheziția unui vehicul	198
1.4.2. Percheziția informatică și accesul într-un sistem informatic	198
2. Pregătirea în vederea efectuării percheziției	199
2.1. Stabilirea scopului.....	199
2.2. Cunoașterea unor date despre percheziționat.....	199
2.3. Cunoașterea unor date referitoare la locul unde urmează a se efectua percheziția	200
2.4. Aspecte de ordin psihologic privind percheziționatul și pe cei care efectuează percheziția	200
3. Stabilirea participanților la percheziție, asigurarea mijloacelor tehnice necesare, alegerea momentului începerii percheziției și a modalităților de pătrundere în locuința percheziționatului.....	204
3.1. Legalizarea formelor necesare percheziției	206
3.2. Reguli tactice privind efectuarea percheziției	206
3.3. Percheziția încăperilor sau a locurilor închise	207
3.4. Cercetarea obiectelor din interiorul încăperilor	208
4. Percheziția sistemelor informatice	210
5. Percheziționarea vehiculelor	216
5.1. Locuri care trebuie cercetate la percheziția vehiculelor.....	217
6. Percheziția corporală.....	218
7. Particularitățile efectuării percheziției în cazul unor genuri de infracțiuni	220
7.1. Aspecte specifice privind efectuarea percheziției în cazul infracțiunilor contra vieții	220
7.1.1. Efectuarea percheziției în cazul omorului	221
7.1.2. Efectuarea percheziției în cazul pruncuciderii.....	222
7.1.3. Particularitățile efectuării percheziției în cazul infracțiunilor de corupție	222
7.2. Particularitățile efectuării percheziției în cazul infracțiunilor contra patrimoniului	224
7.2.1. Efectuarea percheziției în cazul infracțiunilor de furt și tâlhărie	224
7.2.2. Efectuarea percheziției în cazul delapidării	225
7.2.3. Efectuarea percheziției în cazul înșelăciunii	226
7.2.4. Efectuarea percheziției în cazul distrugerii prin incendiere	226
7.3. Aspecte specifice privind efectuarea percheziției în cazul infracțiunilor privitoare la viața sexuală	227
7.3.1. Efectuarea percheziției în cazul violului	227
7.3.2. Efectuarea percheziției în cazul hărțuirii sexuale	228
7.4. Aspecte specifice privind efectuarea percheziției în cazul infracțiunilor comise la regimul armelor, munițiilor și materialelor explozive	229
7.5. Reguli tactice de efectuare a percheziției în cazul infracțiunilor de trafic și consum ilicit de droguri	229

7.5.1. Droguri descoperite în urma efectuării percheziției de către organele judiciare	232
8. Fixarea rezultatelor percheziției și valorificarea acestora în activitatea de urmărire penală	233
8.1. Fixarea prin fotografiere	234
8.2. Înregistrarea pe bandă videomagnetică	235
8.3. Desenul-schiță	235
ASPECTE CE VIZEAZĂ ELABORAREA VERSIUNILOR DE URMĂRIRE	
PENALĂ ȘI VERIFICAREA ACESTORA	239
1. Noțiunea și principiile organizării urmăririi penale	239
1.1. Aspecte introductive	239
1.2. Principiile organizării urmăririi penale	240
1.2.1. Principiul individualității	240
1.2.2. Principiul dinamismului	241
2. Structura și conținutul planului de urmărire penală	241
2.1. Structura planului de urmărire penală	241
2.1.1. Sub raport tactic	241
2.1.2. Momentul elaborării unui plan de anchetă	242
2.2. Conținutul planului de urmărire penală	242
2.2.1. Formula celor 7 întrebări	242
2.2.2. Formula celor patru întrebări	243
2.3. Versiunile de urmărire penală. Noțiuni introductive	243
2.3.1. Versiunile principale sau generale	244
2.3.2. Versiunile secundare	245
2.4. Tactica elaborării versiunilor de urmărire penală	245
2.4.1. Deținerea de date și informații corespunzătoare cantitativ și calitativ	245
2.4.2. Elaborarea versiunilor cu profesionalism	246
2.4.3. Folosirea unor forme logice de raționament	247
2.4.4. Raționamentul deductiv	247
2.4.5. Raționamentul inductiv	247
2.4.6. Raționamentul prin analogie	247
2.5. Modalități de verificare a versiunilor de urmărire penală	248
2.5.1. Forma planului de urmărire penală	249
CAPITOLUL VI. CONFRUNTAREA PERSOANELOR ÎN ANCHETA	
PENALĂ	251
1. Noțiunea confruntării	251
2. Scopul și importanța confruntării	252
3. Pregătirea în vederea efectuării confruntării	252
3.1. Studiarea materialelor din dosarul cauzei	253
3.2. Cunoașterea persoanelor ce urmează a fi confruntate	253
3.3. Ascultarea din nou a persoanelor ce urmează a fi confruntate	254
3.4. Stabilirea sarcinilor specifice ale participanților la confruntare	254

3.5. Întocmirea planului de confruntare.....	255
4. Efectuarea confruntării propriu-zise.....	255
5. Fixarea rezultatelor confruntării.....	257
CAPITOLUL VII. TACTICA EFECTUĂRII PREZENTĂRII PENTRU	
RECUNOAȘTERE.....	259
1. Aspecte noționale.....	259
2. Elemente tactice privind prezentarea pentru recunoaștere a persoanelor și cadavrelor.....	260
3. Aspecte psihologice ale prezentării pentru recunoaștere a persoanelor și cadavrelor.....	262
4. Particularități ale prezentării pentru recunoaștere a persoanelor și cadavrelor în cazul martorului (părții vătămate) minor.....	268
5. Pregătirea prezentării pentru recunoaștere a persoanelor și cadavrelor	271
5.1. Studierea materialului cauzei.....	271
5.2. Ascultarea prealabilă a persoanelor care urmează să facă recunoașterea	272
6. Organizarea prezentării pentru recunoaștere a persoanelor și cadavrelor	273
6.1. Persoana care urmează a fi recunoscută.....	273
6.2. Prezentarea cadavrelor pentru recunoaștere.....	275
6.3. Locul în care se va desfășura prezentarea pentru recunoaștere	276
6.4. Condiții de iluminare a locului în care se desfășoară prezentarea pentru recunoaștere	276
6.5. Stabilirea persoanelor care vor participa la prezentarea pentru recunoaștere	277
7. Particularități tactice privind efectuarea prezentării pentru recunoaștere a persoanelor și cadavrelor.....	277
7.1. Recunoașterea persoanelor	277
7.1.1. Recunoașterea persoanelor după semnalmente statice	277
7.1.2. Recunoașterea persoanei după fotografie.....	279
7.1.3. Recunoașterea persoanelor după voce și vorbire.....	279
7.1.4. Recunoașterea persoanelor după mers.....	280
7.1.5. Recunoașterea cadavrelor	280
8. Fixarea rezultatelor prezentării pentru recunoaștere a persoanelor și cadavrelor.....	281
CAPITOLUL VIII. TACTICA EFECTUĂRII RECONSTITUIRII	283
1. Noțiuni.....	283
2. Trăsăturile caracteristice ale reconstituirii	284
3. Forța probantă a reconstituirii	284
3.1. Aspecte de ordin terminologic.....	284
4. Scopul și importanța reconstituirii	285
4.1. Scopul reconstituirii	285
5. Importanța reconstituirii.....	287
6. Felurile reconstituirii	287

6.1. Stabilirea posibilității de observare, percepere, memorare sau reproducere a unui fenomen sau fapt.....	287
6.2. Verificarea condițiilor de audiere	288
6.3. Verificarea condițiilor de vizibilitate	290
6.4. Verificarea posibilităților de săvârșire a infracțiunii într-un anumit mod (singur sau cu complicitatea cuiva), precum și a verificării dacă în urma unor activități determinate se produc anumite rezultate.....	291
6.5. Verificarea faptului dacă făptuitorul posedă deprinderile profesionale necesare săvârșirii unei fapte oarecare	292
7. Desfășurarea reconstituirii	292
7.1. Pregătirea în vederea efectuării reconstituirii	293
7.2. Participanții la reconstituire	294
7.3. Activități la locul reconstituirii	295
7.3.1. Condiții de loc	296
7.3.2. Condiții de timp.....	296
7.3.3. Condiții meteorologice	297
7.3.4. Alte condiții	297
8. Materializarea rezultatelor reconstituirii	301
8.1. Procesul-verbal de reconstituire.....	302
9. Particularități în efectuarea reconstituirii în cazul diferitelor genuri de infracțiuni	307
9.1. Reconstituirea în cazul infracțiunii de omor	307
9.2. Reconstituirea în cazul infracțiunii de pruncucidere.....	307
9.3. Reconstituirea în cazul infracțiunii de viol	307
9.4. Reconstituirea în cazul infracțiunilor de ucidere și vătămare corporală din culpă – săvârșite ca urmare a accidentelor rutiere	308
9.5. Reconstituirea în cazul infracțiunilor de furt și tâlhărie.....	308
9.6. Reconstituirea în cazul infracțiunii de falsificare de bancnote sau alte titluri de valoare	309

CAPITOLUL IX. ASPECTE CE VIZEAZĂ DISPUNEREA CONSTATĂRIILOR TEHNICO-ȘTIINȚIFICE ȘI A EXPERTIZELOR CRIMINALISTICE	311
---	-----

CAPITOLUL X. CERCETAREA CRIMINALISTICĂ A ÎNSCRISURILOR. IDENTIFICAREA PERSOANEI DUPĂ SCRIS ȘI EXAMENUL TEHNIC AL DOCUMENTELOR	314
1. Noțiunea și scopul cercetării criminalistice a înscrisurilor	314
2. Scurtă privire istorică privind identificarea persoanei după scris	315
3. Identificarea persoanei după scris	317
3.1. Noțiuni generale.....	317
3.2. Calitățile scrisului de mână.....	319
3.3. Caracteristicile generale ale scrisului.....	320
4. Pregătirea în vederea dispunerii constatării tehnico-științifice sau a expertizei criminalistice	325

5. Reguli tactice ce trebuie aplicate cu ocazia dispunerii constatărilor tehnico-științifice și a expertizelor criminalistice	326
5.1. Stabilirea în mod concret a obiectului expertizei.....	326
5.2. Asigurarea calității materialelor și a trasabilității acestora	327
5.3. Examinarea separată a materialului în litigiu și a modelelor de comparație.....	327
5.4. Efectuarea propriu-zisă a expertizelor	327
5.5. Redactarea raportului de expertiză.....	328
5.6. Verificarea raportului de expertiză	329
 CAPITOLUL XI. REGULI TACTICE PRIVIND CONSTATAREA ÎN FLAGRANT A UNOR INFRAȚIUNI	338
1. Aspecte generale referitoare la constatarea în flagrant a unor infracțiuni.....	338
2. Pregătirea în vederea constatării infracțiunii flagrante.....	339
2.1. Aspecte preliminare constatării infracțiunii flagrante.....	339
2.2. Asigurarea mijloacelor tehnico-materiale necesare	340
2.3. Activitățile ce se întreprind pe parcursul comiterii infracțiunii flagrante.....	341
2.3.1. Factorii de natură obiectivă ai percepției, printre care amintim:	342
2.3.2. Factorii de natură subiectivă.....	342
3. Fixarea rezultatelor constatării în flagrant a unor infracțiuni.....	345
 BIBLIOGRAFIE	347